

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Qvæstio V. De habitu Charitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

uius cognoscitur peccatū expresse iuri suo cessit de conseruanda in hac parte fama, & est professus leparatum esse, ad maiorem spiritualem profectum ut peccata sua etiam occulta, superiori tanquam patri manifestentur, nulla prius prēmisa secreta monitione, quod laudabiliter fieri & praescribi apud ordines religiosos quā plurimos certum est, & egregie tuerentur citati auctores ac omni genere auctoritatum & rationum confirmant.

QVÆSTIO V.

De habitu charitatis. S. Thomas. q. 24.

Quacunque de hac qualitate habituali omnium in nobis fonte benedictionum, disputari possent, partim dicta sunt in Tractatu de gratia, quam aliqui confundendam putant cum charitate, partim in disputatione prima sunt exposita cum dixi de habitibus Theologicis vniuersim, mihi ergo nunc tantum superest primò dicere huius habitus existentiam & vnitatem specificam: secundò primam eius productionem, augmentum, & perfectionem, tertio diminutionem eius & corruptionem.

S E C T I O I.

Existētia & vnitās specificā habitus charitatis.

Dari habitus supernaturales in hominibus iustis ad quoscunque actus supernaturales, per quos non facilliteretur, sed compleatur potentia, demonstratum est saepe alibi. Sed magister tamen in primo diffinit. 17. concedit reliquos habitus Fidei & Spei esse creatas qualitates, sed negat vllum esse in nobis habitum charitatis praeter Spiritum ipsum sanctum, quem vult esse in nobis loco huius habitus, & ab eo elici omnino immediatè actum charitatis eo modo quo actus Fidei, & Spei producuntur ab ipsis habitibus Fidei & Spei. Alij vt Bellarminus existimant dari quidem habitum charitatis distinctum à Spiritu sancto, sed illum non distingui realiter à gratia habituali. Denique multi cum Lessio l. 2. de summo bono Coninx disp. 23. dubit. 3. Lugo disput. 20. de incarnat. sect. 1. concedunt dari habitum charitatis in homine iusto, sed eum esse speciem diuersum ab habitu charitatis, quem beati habent in patria.

Ratio verò dubitandi est primò, quia primæ Ioannis 4. dicitur *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet & Deus in eo.* si autem Spiritus ipse sanctus non sit charitas illa quā fit in nobis actualis dilectio, nullum est argumentum Apostoli quo probat eum qui habet in se charitatem habere in se Deum, & esse in Deo quo etiam asserit sine dubio Augustinus l. 8. de Trinit. c. 8. explicans locum illum Ioannis Apostoli. Imò etiam saepe docet quod charitas separat hominem à vanitate, & illum conformat Deo, quod nullum est bonum illo melius, denique rectè tradit S. Thomas art. 2. ad tertium, quod charitas dum coniungit nos Deo, infinitum effectum habet. Quæ omnia falsa sunt si charitas non est persona ipsa Spiritus sancti.

Secundò, actus charitatis quem viator elicit, differt specie ab actu charitatis qui elicitur in patria, ergo habitus charitatis qui est via, differt ab eo habitu charitatis qui est in patria probo antecedens, nam amor naturalis & amor supernaturalis, virtutes morales naturales, & virtutes morales supernaturales specie differunt ex eo quod cognitiones diuersæ

speciei ipsis prælucent, amor enim naturalis prælucentem habet cognitionem naturalem, & amori supernaturali prælucent cognitio Fidei, sed charitati viatorum prælucent fides, charitati autem patriæ visio prælucent, ergo tam differunt amor viæ & amor patriæ, quā amor naturalis & amor supernaturalis.

Tertio, amor liber, & amor necessarius specie differunt, amor patriæ necessarius est, amor viæ liber, ergo illi amores differunt specie. Imò in Christo fuerunt ambo illi amores quod signum est illos esse diuersæ speciei. Deinde non potest eadem res esse primum simul & meritum, amor viæ meritum est, amor patriæ primum. Denique illi duo amores habent effectus diuersos nam gaudium beatificum maxime differt à gaudio quod habetur in via. Imò charitas patriæ impossibilis est cum peccato veniali, cum quo stat sine dubio charitas viæ.

Dico primò, habitum charitatis qui est in omnibus iustis esse qualitatem creatam in homine permanentem, distinctam realiter à persona Spiritus sancti, & à gratia etiam habituali, cuius est proprietas prorsus inseparabilis.

Primam partem, communiter Theologi docent contra magistrum, & eam satis ex disputatione constare potest esse certam ex fide vt satis probant allata ibi Scripturæ *manent tria hæc, fides, spes, charitas*, sicut enim Fides & Spes sunt, qualitates distinctæ à persona Spiritus sancti & ab eo infusæ, sic & charitas, de qua etiam expressius dixit Apostolus, *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum sanctum qui datus est nobis*, vbi manifesta est distinctio charitatis diffusæ, à Spiritu sancto eam diffundente. *Charitas quippe Dei dicta est diffundi* inquit Augustinus l. de Spiritu & littera c. 32. *non quā nos ipse diligit, sed quā nos efficit dilectiores suos.* Et ratio aperta id probat, quoniam actus aliarum virtutum vt producuntur connaturaliter exigunt principium intrinsecum & inherens potentie, per quod producuntur: ergo vt actus charitatis producatur connaturaliter exigit huiusmodi principium, quod non potest esse nisi qualitas creata, nam persona Spiritus sancti non iuhæret animæ iusti, sed moraliter tantum illi vnitur.

Secundam partem de distinctione charitatis ab habitu gratiæ satis probasse videor in Tractatu de gratia quaestione penultima.

Dico secundò, habitum charitatis qui est via, esse illum eundem habitum qui perseverat in patria. Hæc etiam communior est inter Theologos paucis illis exceptis, quos adducebam.

Ratio verò efficacissima ducitur ex Apostolo *charitas nunquam excidit*, quod esset falsum si habitus charitatis qui est via æque periret, ac excidit habitus fidei adueniente lumine Gloriæ, si enim dicatur quod charitas non excidit secundum rationem genericam amoris, sic neque fides excidit secundum rationem genericam cognitionis. Deinde idem omnino est obiectum charitatis tum in via, tum in patria, Deus enim amatur vt summè bonus & totum bonum: neque cognitio sola sufficit ad mirandam rationem formalem obiecti, cum non sit nisi conditio propensio obiectum formale: tunc igitur tantum cognitio diuersa efficit obiectum formale diuersum, quando proponit obiectum amabile diuerso modo: visio autem beata, etiam si Clarius proponat totam Dei amabilitatem, quam fides, non proponit tamen nisi eandem illam amabilitatem, quam proponit fides, sed obfcurius, & tanquam lucerna lucens in Caliginoso loco.

Ad primam, Resp. locum illum S. Ioannis duplicem

Conclusio prima.

Habitus charitatis non est ipse Spiritus sanctus.

Distinctio charitatis à gratia.

Conclusio secunda.

Probatio.

Triplex sententia de habitu charitatis.

Solutio prima. plerumque posse habere sensum, primò enim dicitur, quod Deus est charitas, non quâ nos Deum diligimus, sed quâ diligimur à Deo, qui enim manet in charitate amando Deum, manet etiam in charitate quâ diligitur à Deo, & cum charitas illa quâ nos Deus amat, sit ipse Deus, nemo Deum diligit, quin in Deo maneat, nemo enim Deum amat, quem non, amet Deus, sic enim quia Deus charitas est increata, ille qui charitatem habet creatâ manet in Deo, quia Deum amat, & manet in eo Deus quoniam amatur à Deo; hæc enim est mutua unio, & velut infessio circularis diligentis, & dilecti. Altera eiusdem loci expositio est, quod qui Deum amat manet in Deo qui charitas est, quia quisquis in se ipso creatum habet donum charitatis, concomitanter etiam habet donum increatum Spiritus sancti, nouo modo existentis in homine & præsentia illum sanctificantis; & hoc modo intelligendus est Augustinus quoties charitatem existentem in homine dicit Deum esse manentem in nobis, concomitanter nimirum, non formaliter, & sic separat hominem à vanitate, quem soli vnit veritati, neque vllum est bonum illo melius, cum & ipsa præstantissimum sit inter creata omnia charismata, & infinitum illum effectum habet, dum nos vnit Deo, facitque spiritum vnum cum eo.

Solutio secunda.

Ad secundam, respondeo discrimen amoris patriæ ac viæ, non esse nisi accidentale, vnus enim est altero intensior, & vni præluet cognitio clarior, quam alteri. Cognitio diuersa, vt dixi, non sufficit ad diuersitatem essentialiam actuum voluntatis, nisi proponat obiectum diuersum. Amor & virtutes morales non sunt supernaturales, præcisè ob diuersam cognitionem, sed quia cognitio Fidei proponit aliquid formaliter quod non proponit cognitio naturalis, vt sæpe satis dictum est.

Solutio tertia.

Ad tertiam, respondeo negando quod necessitas & libertas distinguant actus essentialiter, libertas enim vt probabam, est pura denominatio extrinseca nihil mutans intrinsecè in actu. Fuit in Christo vterque ille amor vt probabam tertia parte contra eos qui volunt eundem amorem esse necessarium prout pendet à visione, liberum autem prout pendet à scientia infusa, quod ostendebam esse impossibile, sufficere autem discrimen accidentale vtriusque amoris, vt ille admittatur in Christo esse duplex. Similiter potest eadem res secundum diuersas rationes esse meritum, & esse præmium, nam eadem charitas quæ secundum se meritum est, quatenus à visione oritur & est fons gaudiorum, merces est magna nimis. Gaudium ortum ex charitate patriæ non differt specie à gaudio quod oritur à charitate viæ, quamuis intensius sit & purius altero. Charitas viæ aliquando ita perfecta est, vt excludat etiam omne peccatum veniale, talis enim illa fuit in Virgine Deipara.

SECTIO II.

De prima productione, augmento, perfectione habitus Charitatis.

Tria illa simul iungo, quia licet multa sint in singulis difficultia, tamen positis iis quæ de habitibus Theologicis olim sunt præmissa, vix aliquid superest de habitu Charitatis speciatim dicendum. Vnde pauca solum annoto circa illa singula, quæ tamen rem totam penitus conficiunt.

§. I.

Quenam sit causa producens in nobis habitum Charitatis.

DE sola, loquor, causa productiua Physica, quam aliqui cum Granado volunt esse gratiam ipsam sanctificantem à qua putant illam debere produci per emanationem, quia, inquit, nulla est forma quæ per emanationem suas non producat proprietates: alij volunt habitum charitatis physicè produci per actum. Denique cõmunius dicitur causam hanc Physicâ esse solum Deum, à quo infundatur Charitas. Rationes dubitandi alia & soluta sunt.

Dico primò, habitum Charitatis non produci per emanationem à gratia sanctificante, neque produci Physicè per actum, sed infundi à solo Deo, actu Charitatis influente moraliter tantum & meritorio.

Prima pars, latius probatur à Suare l. 6. de gratia c. 13. de Lugo disp. 16. de fide sect. 1. ratio breuiter sit, quia si à gratia sanctificante Physicè emanaret habitus fidei, deberet etiam ab ea emanare Physicè lumen gloriæ adhuc in via, & deberet in patria emanare fidei lumen ab eadem gratia, alioqui perpetua erit violentia. Deinde in peccatore manent Fides & Spes, ergo non conseruantur per gratiam Physicè operantem, ergo neque conseruantur aut produciuntur primò charitas. Denique ratio à priori alias etiam allata est, quia quoties aliqua proprietas non exigitur determinatè per formam, toties implicat vt illa connaturaliter & Physicè, producat per talem formam, sed gratia non exigit determinatè istos habitus, nam exigit fidem vel lumen gloriæ, ergo habitus virtutum non emanant physicè à gratia. Et hinc respondetur ad argumentum Granadi de formis quæ produciunt suas proprietates per emanationem, hoc enim est verum de formis quæ determinatè suas proprietates exigit tunc enim per emanationem possunt illas producere, si autem non illas exigit determinatè, non illas produciunt per emanationem vt dixi etiam de speciebus Angelorum, quas negabam emanare posse physicè à substantia ipsorum, quia non exigit illas determinatè.

Instabis habitus charitatis exigitur à gratia ipsa determinatè, quia sunt amba inseparabiles, ergo saltem habitus charitatis emanare poterit à gratia, sicut alie proprietates à suis formis emanant.

Respondeo negando etiam consequentiam, nam altera etiam disparitas est inter gratiam & formas substantiales, nam proprietates gratiæ dantur in præmium operum bonorum, non autem proprietates aliarum formarum.

Secunda pars, negans actum esse physicam causam huius habitus, probata est alijs vniuersim & speciatius de charitate videtur certissima dicente Apostolo quod charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui simul dat se ipsum cum ipsa charitate quam diffundit. Primò ergo iste habitus est per se infusus, ergo nullus est illius gradus qui non diffundatur à Deo immediatè, quia illi omnes homogenei sunt, & ille qui est primus esse potuit vltimus: imò adultus peccator plures sæpe gradus obtinet simul, ergo illi omnes produciuntur solum moraliter per actum, & sanè causa quæ non est sufficiens ad producendum primum gradum alicuius qualitatis, multo minus esse potest sufficiens ad producendum tertium & quartum. Deinde isti habitus nunquam connaturaliter produciuntur per actum, nisi quando ille actus est meritorius, vnde in peccatore

Triplex sententia.

Conclusio.

Charitas non emanat physicè à gratia.

Solutur argumentum Granadi.

Instantia præcluditur.

Actus charitatis non produci physicè habitum.

core non producantur isti habitus, neque augentur in beatis, ergo signum quod actus non producit Physicè sed meritorie tantum. Denique habitus charitatis non potest produci nisi per eam causam, quæ potest producere Physicè gratiam, & habitus omnium aliarum virtutum, sed actus charitatis non potest physicè producere habitum spei vel habitum temperantiæ, ergo neque producit physicè habitum ipsum charitatis. Vide alia plura quæ ponam alias.

§. II.

An & quomodo augeatur habitus ipse Charitatis.

DE augmento habitus charitatis grauissima esse solet questio, quæ proportionem ille possit augeri, & vtrum augeatur per actus æquales aut remissiores, sed hoc vtrumque plenè dissoluebam agens generatim de augmento habituum prima disputatione, nunc breuiter quantum augeatur charitas, & per quam causam.

Dico secundò, habitum charitatis semper augeri posse in infinitum, quandiu homo viuit, & quoties augeatur gratia, fit autem augmentum per quolibet opera quæ vim habent augendi gratiam & gloriam, siue illa sint æqualia, siue remissiora, siue solum continuata.

Charitas in infinitum potest crescere.

Prima pars, habetur definita in Tridentino sess. 6. c. 7. vbi dicitur quod hæc omnia in iustificatione accipit homo fidem, spem, charitatem, sed nullum vniquam homo elicit bonum opus in quo non de nouo iustificetur, ergo quandiu homo viuit, & benè agit, augeat charitatem. Atque adeò illa secundum se non habet terminum vllum suæ perfectionis, sed in infinitum augeri potest, quia educitur ex potentia obedientiali non autem ex naturali, crescitque per actus qui possunt esse plures & plures, ergo charitas crescere potest semper magis & magis. sed illa tamen semper finita est, quia nostri actus cum sint finiti numero, & intensionem habeant finitam non possunt augere charitatem nisi finitè. augent verò illam magis quo sunt numero plures, & intensiores, & obiectiue præstantiores, vt notabam agens de augmento meriti. Mirum autem est negari à Medina & Victoria quod augmentum charitatis, semper sit simul cum augmento gratiæ, hoc enim videtur manifestum, quia ille idem actus qui meretur augeri gratiam, meretur etiam augeri charitatem, nullus enim actus augeat gratiam, quo non aquiratur nouum ius ad visionem, ergo & ius ad maiorem charitatem, omnis autem perfectio actui bono debita, quæ non est impossibilis cum statu viæ, datur statim homini quando benè operatur.

Omnia opera meritoria illam augent.

Secunda pars, satis constat ex Tractatu de merito, vbi dixi de operibus quæ meritoria sunt gratiæ ac gloriæ. Ostendebam enim quod hanc vim non habent opera purè naturalia licet bona moraliter, & ab homine iusto elicit, si non imperentur ab aliqua virtute supernaturali, tunc enim virtus illius habet efficaciam licet autem nullus sit actus virtutum illarum supernaturalium, quo non augeatur habitus ipse charitatis modò fiant ab homine iusto, maxime tamen & connaturalissimè augent charitatem actus ipsi charitatis, quia illi licet remissiores magis tamen augent gratiam, quam actus etiam intensi aliorum virtutum, v.g. Fidei aut Spei, ergo illi actus charitatis magis augent fidem & spem quam ipsimet actus Fidei aut Spei & aliarum virtutum. Quod si charitas imperet actum fidei, tunc

Tom. I.

fidei habitus augeatur dupliciter.

Tertia pars, de actibus remissioribus, & de illorum continuatione totam continet controuersiam quam dixi, nihil autem habeo quod addam iis quæ ibi disputata sunt.

§. III.

Qualis & quanta esse possit perfectio charitatis etiam in via.

MVLTADE hac perfectione charitatis disputantur à S. Thoma tota q. 24. mihi duo videntur breuiter dicenda, primò quibus modis perfecta esse possit charitas hominis adhuc viatoris: vtrum illa possit aliquando adæquare charitatem patriæ.

Dico tertio, quintupliciter charitatem hominis esse posse perfectam, & illam esse aliquando posse maiorem in via quàm sit in patria.

Prima pars, explicatione solum indiget, quintuplex enim distingui potest perfectio in charitate habituali. Prima est essentialis, quæ petitur ex obiecto formali, quia scilicet Deum amat vt in se bonum, eà perfectione charitas superat omnes alias virtutes, sed in omnibus semper est æqualiter perfecta etiam in beatis, tamen beati, quia plures Dei vident perfectiones, quàm videat viator, magis etiam propter illas Deum amet quàm viator, sed ratio tamen amandi eadem est, infinita nempe bonitas & perfectio diuina.

Perfectio essentialis.

Secunda est, perfectio intensiua, quatenus scilicet intensissimè ac feruentissimè Deus amatur, estque perfectio se tenens ex parte subiecti. Docet autem optimè S. Thomas art. 3. quod hæc perfectio ex gratuita Dei voluntate proficitur, non autem secundum proportionem capacitatis nostræ naturalis. Quia neque datur nobis primū auxilium secundum capacitatem vllam naturalem, neque illi auxilio cooperamur per naturalem vllam capacitatem.

Perfectio intensiua.

Tertia perfectio est quasi appetitiua, quia scilicet pluribus rebus Deū præfert & eius beneplacitū. Nā alias propter Deum deserit omnia solum peccata mortalia, interdum omnia etiam venialia saltem deliberata, aliquando non renunciat solum illicitis carnis illecebris, sed licitas etiā voluptates à se abdicat, qui est Dei amor sine dubio perfectior, & purior.

Perfectio appetitiua.

Quarta est perfectio effectiua, quia propter Deum plura vult & perfectiora efficere virtutum opera, & secundum hoc rectè S. Thomas triplicem distinguit charitatem, incipientium, quorum charitas resistit temptationibus ad peccatum mortale impellentibus: proficientium, quorum charitas occupatur in exercitio virtutum: perfectorum, qui optant dissolui & esse cum Christo, cor enim eorum & caro exultant in Deum viuum, habent videlicet cor purissimum ab omni etiam leuissimo peccato & toti sunt in Deū cogitatione ac voluntate defixi.

Perfectio effectiua.

Quinta denique perfectio est constantiæ ac immobilitatis, quia scilicet minus cessat ab actuali exercitio Deum amandi, vnde S. Thomas art. 8. quatuor distinguit modos amoris, primus est quo Deus se ipsum totaliter amat quantum est amabilis. Secundus quo aliquis Deum sine vlla interruptione amat quantum illum amare potest, quod solum conuenit beatis. Tertius quo aliquis Deum non continuo quidem amat quia hoc viatoribus impossibile, sed quoties potest eliciendo frequentissimè actus dilectionis. Et alijs omnibus Deum preferendo. Quartus eorum qui habitualiter tantum amant quatenus ab omni tantum abstinent peccato mortali, sed alia præter Deum amant quàm plurima, quæ

Perfectio immobilitatis.

NN n n

propter

propter ipsum non amant, & in actibus amoris vix occupantur.

Comparatur
charitas
via cum
charitate
patriæ.

Secunda etiam, pars, quæ comparat charitatem viatorum, cum charitate patriæ, sola etiam eget explicatione: nam obiectiua & specifica vtriusque perfectio eadem sine dubio est ut constat ex præcedentibus: perfectio intensiua potest aliquando esse maior in homine viatore quam sit in patria. Nam habitus charitatis in patria non crescit & beatus non elicit actus perfectiores habitu quem acquisiuit in via, potest tamen sine dubio beatus amare perfectius Deum, quam illum vnquam amauerit in via, nam habitus potuit crescere ut centum per plures actus ut vnum, tunc autem beatus qui elicit in via solum actus ut vnum, poterit in patria elicere actus ut centum; unde omnino liquet, quod plures viatores Deum amant intensius quam multi comprehensores. Sed est tamen certum quod charitas patriæ semper est perfectior quam charitas viæ ratione durationis, quia nunquam cessat, ratione appropriationis, quia Deum pluribus rebus præfert, cum beatus non possit peccare venialiter: ratione extensionis, quia plura nouit beatus, & plura etiam amat Dei attributa.

SECTIO III.

De Corruptione habitus charitatis.

Post ea quæ sunt dicta de Corruptione gratiæ habitualis, nihil est difficile circa Corruptionem habitus istius, qui eadem proportionem producit, intenditur, corrumpitur, quæ producit, augetur, destruitur gratia.

Peccatum
veniale.

Primo itaque certum est, quod peccatum veniale, sicut neque totam destruit gratiam, neque vlla ex parte illam imminuit, sic neque habitum charitatis, vel destruit vel vllam eius partem imminuit. Ita enim contra Richardum & Altiissiodorensē vnanimiter asserunt Theologi, quia per peccatum veniale homo non auertitur à Deo ut sine ultimo, atque adeo per illud peccatum non destruitur rectus ordo charitatis ad Deum, ergo illud peccatum neque destruit totum habitum charitatis neque vlla ex parte illum imminuit. Si enim minueret, certè plurima peccata venialia illum tandem totum destruerent, & sic totam abolerent gratiam, fateor quidem, quod peccatum veniale minuit feruorem actus charitatis, imò etiam impedit, quandiu est, aliquem actum illius habitus, cum ex charitate possim abstinere à peccatis venialibus, sed nego quod destruat propterea ipse charitatis habitus, cum non tollatur amicitia hominis ad Deum per peccatum vllum veniale.

Peccatum
mortale.

Secundo certum est, quod totus charitatis habitus simul cum gratia destruitur per quodlibet peccatum mortale, quod ut sæpius ostendi hominem auertit à Deo ut amico, & ut sine ultimo, cum eum totum conuertat ad creaturam dissoluit enim totam amicitiam cum Deo, & totum ordinem hominis ad Deum qui manet ab eo auersus, & illi offensus ac inimicus. Ita enim contra Iouinianum docent omnes Catholici, ut sæpe probaui tum in Tractatu de peccatis & de gratia, tum in Tractatu de poenitentia, vbi etiam soluta est quæstio difficilis, vtrum peccatum mortale formaliter expellat charitatem & gratiam propter impossibilitatem, an verò solum demeritoriè, & vtrum diuinitus possint esse simul.

QVÆSTIO VI.

De peccatis Charitati oppositis
S. Thom. à q. 34. ad 44.

Dixi hæc omnia illa ex quibus satis dignosci potest ipsa charitas, cuius posui rationem genericam, est enim amor benevolentiae, vera cum Deo amicitia, vera virtus omnium præstantissima imò forma & anima virtutum. Deinde rationem specificam quæ perspicitur ex obiecto quod amat propter quod amat, & ordine certo amat. Ex actu tum interno, tum externo & ex habitu: nunc ex oppositis ipsi peccatis adhuc liquidius cognosci poterit eximia eius forma, quæ ad tria potissimum capita reuocari posse video. Primum est eorum quæ opponuntur actui amoris & gaudio charitatis, & sunt odium, acedia, inuidia. Secundum eorum quæ opponuntur paci charitatis, & sunt discordia, contentio, Schisma, rixa, seditio, bellum, & duellum. Tertium opponitur misericordiae ac correctioni fraternæ, diciturque scandalum.

SECTIO I.

De peccatis oppositis amoris, & gaudio charitatis
S. Thomas quæst. 34.

De solis hæc loquor peccatis commissionis quibus violatur Præceptum negatiuum semper obligans ad nihil agendum contra charitatem Dei et Proximi: nam de peccatis omissionis contra Præceptum affirmatiuum, nulla potest hæc esse quæstio. Actui igitur amoris, qui maxime proprius est charitatis, odium directissime opponitur, gaudio verò quem dixi effectum esse charitatis, imò & actum elicitum opponuntur acedia, & inuidia, de quibus breuissime dici potest.

§. I.

Odi quidditas, diuisio, & malitia.

Dico primò, odium charitati contrarium esse auersionem voluntatis ortam ex displicentia personæ, cui mala volumus quatenus mala eius sunt. Aliud est odium inimicitiae, quod semper malum est grauissimum, aliud abominationis, quod potest aliquando non esse malum.

Prima pars, est vulgaris definitio explicans naturam odij, quam ex amoris opposita natura colligere rectè possumus: sicut igitur tria ut supra posui faciunt amorem complacentia in bono, inclinatio ad illud, & ad volenda quæ sunt ei bona, complacentia non est propriè amor, sed id ex quo amor nascitur, benevolentia etiam videtur nasci potius ex amore, quam esse ipse amor, qui est solum inclinatio & vnio cum dilecto orta ex complacentia, & efficiens benevolentiam, similiter tria sunt ex quibus odium integrè coalescit, primum est displicentia in obiecto quod apprehenditur malum, ex illa oritur auersio voluntatis, ex hac autem auersione malevolentia, quæ vult ea quæ existimantur alteri mala. Primum illud non est propriè odium, neque tertium, sed auersio illa personæ, quæ mala existimantur, propriè odium est, toties enim aliquis Deum & Proximum odit, quoties ex displicentia quadam illos auersatur ut malos, & vult illis malum, ex eo præcisè, quia eis malum est.

Secunda pars, est odij diuisio vulgata in odium inimicitiae, & odium abominationis primum illud opponitur

Odi definitio.

Odiu inimicitiae & abominationis.